Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
4080895-1080918-CZ

Bijlage(n)

Eindrapport TOVER

Kenmerk afzender

Correspondentie uitsluitend richten aan het retouradres met vermelding van de datum en het kenmerk van deze brief.

Datum 14 april 2025
Betreft Evaluatie TOVER

Geachte voorzitter,

In 2019 is het programma Topspecialistische Zorg en Onderzoek (TZO) gestart, waarbij tien projecten in acht niet-umc's een tijdelijke subsidie hebben ontvangen. Het programma TZO had als doel om, binnen de bestaande kaders van het zorgstelsel, topspecialistische zorg gecombineerd met toegepast klinisch wetenschappelijk onderzoek en onderwijs te continueren en te verbeteren. Het evaluatieproject TOVER (TOpzorg VERzilveren) is onderdeel van het programma TZO en heeft de duurzame financiële borging van topspecialistische functies buiten umc's onderzocht.

In 2019 is bij de start van de TZO is toegezegd uw Kamer na de evaluatie te informeren over de resultaten van het programma.[1] De evaluatie is recent door ZonMw opgeleverd. Via bijgevoegd rapport informeer ik u over de resultaten. Zodra het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) is afgerond zal ik inhoudelijk reageren op de evaluatie.

Hoogachtend,

de minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

Fleur Agema

[1] Tweede Kamer, Vergaderjaar 2018-2019, 33278 nr. 7

[redacted]

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

10|4|25

[redacted]

TER BESLISSING

Directie Curatieve Zorg

Opgesteld door

[redacted]

Aan Minister van VWS

Deadline: z.s.m. /11 april 2025

Datum
3 april 2025

Kenmerk
4084350-1080918-CZ

Bijlage(n)
1

nota

Evaluatie TOVER

1. Aanleiding

- In 2014 is het programma TopZorg gestart, waarin drie niet-universitaire ziekenhuizen extra zijn ondersteund die zeer specialistische zorg bieden en waar wetenschappelijk onderzoek wordt gedaan.
- Voorvloeiend uit het hoofdlijnenakkoord medisch specialistische zorg 2019-2023 is hier een vervolg aan gegeven via het ZonMw programma Topspecialistische Zorg en Onderzoek (TZO). Binnen dit programma hebben tien projecten in acht niet-umc's[1] een tijdelijke subsidie van in totaal 30 miljoen euro[2] gekregen.
- Het evaluatieproject TOVER (TOpzorg VERzilveren) is onderdeel van dit programma TZO en heeft de duurzame financiële borging van topspecialistische functies buiten umc's onderzocht.
- In 2019 is bij de start van de TZO toegezegd om de Tweede Kamer na de evaluatie te informeren over de resultaten van het programma.[3] De evaluatie is op 8 februari jl. door ZonMw opgeleverd. Via bijgevoegde brief en rapport informeert u de Kamer over de resultaten.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om de TOVER-evaluatie met bijgevoegde brief aan de Tweede Kamer te versturen.

Korte toelichting:

- Uw beleidsreactie op deze evaluatie hangt samen met de afspraken over samenwerking tussen ziekenhuizen in het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA).
- Omdat onderzoeksrapporten tijdig openbaar moeten worden gemaakt adviseren we niet te wachten op het AZWA, maar het rapport nu te verzenden. De beleidsreactie volgt dan na afronding van het AZWA-traject.

Deadline: u wordt geadviseerd het rapport zo snel als mogelijk met de Kamer te delen, omdat het rapport is opgeleverd op 8 februari.

---

[1] Zes STZ-ziekenhuizen en vier categorale instellingen

[2] De totale subsidie aan ZonMW bedroeg 32 mln, dit betrof programmakosten, beheerskosten ZonMw en algemene kosten (voor evaluatie en commissie)

[3] Tweede Kamer, Vergaderjaar 2018-2019, 33278 nr. 7

3. Kernpunten

- Het TZO-programma is in opdracht van ZonMw geëvalueerd door IQ healthcare (Radboudumc) en ESHPM (Erasmus Universiteit). Het project TOVER heeft als centrale vraagstelling: hoe kan, binnen de kaders van het huidige stelsel, de combinatie van topspecialistische zorg met toegepast wetenschappelijk onderzoek en onderwijs duurzaam georganiseerd en structureel bekostigd worden.
- Uit de evaluatie blijkt volgens de onderzoekers dat borging van de in TopZorg behaalde resultaten (bij de drie ziekenhuizen die in 2014 zijn gestart met TopZorg) vooral afhankelijk is van gecontinueerde financiering, in combinatie met financiële steun en commitment vanuit het ziekenhuismanagement en de medische staf.
- Specialistische functies lijken zich weliswaar op specifieke plekken binnen het ziekenhuis te concentreren, maar hebben een bredere uitstraling in de organisatie. De wetenschappelijke productie is (sterk) toegenomen en een significante stijging in het marktaandeel voor (complexe) zorg is zichtbaar geworden.
- Op basis van de uitgevoerde analyses worden verschillende knelpunten in de financiering geconstateerd. Door de onderzoekers zijn vier aanbevelingen ontwikkeld om de financieringsproblematiek rondom de topspecialistische functie buiten academische centra (deels) op te lossen binnen de kaders van het huidige zorgstelsel. De aanbevelingen zijn:

    1. Voorzie in beschikbaarheidsbekostiging om vaste zorggerelateerde kosten die volgen uit een aanzienlijke bovenregionale tertiaire verwijsfunctie te vergoeden. Deze aanbeveling richt zich op het knelpunt dat Topspecialistische centra doorgaans een bovenregionale tertiaire verwijsfunctie hebben waarbij vaak een beschikbaarheidsfunctie nodig is. Dit zijn vaak vaste kosten die niet goed toe te schrijven zijn aan de individuele patiënten via de DBC-structuur.
    2. Verken de mogelijkheden en wenselijkheid om een vrij onderhandelbare add-on voor topspecialistische zorg boven op de DBC-structuur te ontwikkelen. Deze aanbeveling richt zich op het knelpunt dat de topspecialistische centra een complexere patiëntpopulatie hebben dan algemene ziekenhuizen. Hier worden in de praktijk knelpunten ervaren, bijvoorbeeld omdat de zorg maximum-tarieven kent, of omdat zorgverzekeraars onvoldoende mogelijkheden hebben om een adequaat tarief te faciliteren.
    3. Voorzie in structurele financiering van de vaste onderzoeksinfrastructuur binnen topspecialistische instellingen. Deze aanbeveling richt zich op het knelpunt dat er buiten de financiering vanuit algemene middelen van de instelling, er geen financiering van de onderzoeksinfrastructuur beschikbaar is.
    4. Maak het mogelijk voor topspecialistische centra om op te treden als hoofdaanvrager bij onderzoekssubsidies. Deze aanbeveling richt zich op het knelpunt dat de toegang tot het verkrijgen van onderzoekssubsidies vanuit topspecialistische centra als gebrekkig wordt ervaren.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

Dit onderwerp kent de afgelopen periode weinig politieke aandacht.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie
Vanuit verschillende TZO-projecten is een roep om structurele financiering.

c. Financiële en personele gevolgen
N.v.t.

d. Juridische aspecten haalbaarheid
N.v.t.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)
Omdat er geen inhoudelijke reactie wordt gegeven, is afstemming in deze fase niet nodig.

f. Gevolgen administratieve lasten
N.v.t.

g. Toezeggingen
U zegt in deze brief toe dat u na afronding van de gesprekken over het AZWA met een beleidsreactie op de evaluatie komt.

h. Fraudetoets
N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

a. Motivering
Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.